

**ՇՎԱՐԱՅՐԵՔ ԹՇՆԱՄՈՒՆ ԱՐԱԳՈՒԹՅԱՄԲ ԵՎ
ՀԱՆԿԱՐԾԱԿԻՈՒԹՅԱՄԲ. ԲԼԻՑԿՐԻԳԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
(ռազմավարություն տասնչորսերորդ)**

Աշխարհում, որը հիմնականում բնակեցված է անվճռական և զգույշ մարդկանցով, արագությունն ու ճնշումը կարող են անսահմանափակ ուժ բերել: Առաջինը հարվածելով, նախքան ձեր հակառակորդները ժամանակ կունենան պատրաստվելու, դուք կխանգարեք նրանց՝ թողնելով նրանց նյարդայնացած և սխալը սխալի հետևից թույլ տալով: Դրանից հետո մեկ այլ արագ և անսպասելի մանևրով դուք խուճապ և շփոթություն կսերմանեք նրանց շարքերում: Այս ռազմավարությունը հատկապես լավ է գործում, եթե հնարավոր է քնեցնել թշնամու զգոնությունը, միննույն ժամանակ ձեր հարձակումը նրանց անակնկալի կբերի: Հարվածելիս մի խնայեք ջանք և էռանդ, հարձակվեք թշնամու վրա ամբողջ ուժով: Արագ և հանկարծակի գործողություններով դուք նրան կենթարկեք ցնցման՝ խառնված ակամա հիացումների հետ:

ԴԱՆԴԱՂ-ԴԱՆԴԱՂ, ԱՐԱԳ-ԱՐԱԳ

1218 թվականին Խորեզմի Շահ Մուհամմադ II - ը ընդունեց Մոնղոլական կայսրության հզոր տիրակալ Չինգիզ Խանի երեք դեսպաններին, որոնք գտնվում էին Արևելքում: Հյուրերը Շահին նվիրեցին հարուստ նվերներ և, ինչը շատ ավելի կարևոր

էր, փոխանցեցին դաշինք կնքելու առաջարկը, որը կօգնէր երկու տերութիւններին էլ ավելի ուժեղանալ և վերաբացել լեզենդար Մետաքսի ճանապարհը, որը Չինաստանը կապում էր Եվրոպային:

Շահի կայսրութիւնը հսկայական էր: Այն զբաղեցնում էր ոչ միայն ժամանակակից Իրանի տարածքը, այլև Աֆղանստանի զգալի մասը: Մայրաքաղաք Մամարդանդը առասպելական հարուստ քաղաք էր և շահի իշխանության խորհրդանիշը: Ուստի Մետաքսի ճանապարհի երկայնքով ընդլայնվող առևտուրը կարող էր բազմապատկել նրա հարստութիւնը, քանի որ մոնղոլները հստակ հասկացրեցին, որ իրենք իրեն ավագ գործընկեր են համարում: Շահը որոշում կայացրեց ստորագրել պայմանագիրը:

Անցավ մի քանի ամիս, և առաջին Մոնղոլական քարավանը ժամանեց կայսրութեան հյուսիս-արևելքում գտնվող Օտրարա քաղաք՝ Չինգիզ Խանի և նրա մերձավորների համար որոշ ապրանքներ գնելու հրահանգով: Մակայն, Օտրարայի նահանգապետը կասկածեց, որ քարավանը ուղեկցող մարդիկ վաճառականներ չեն, այլ լրտեսներ են: Նա հրամայեց սպանել նրանց, և այն, ինչ նրանք բերել էին փոխանակման, յուրացրեց: Այս աղաղակող միջադէպի մասին իմանալուց հետո Չինգիզ Խանը երկու զինվորների ուղեկցությամբ իր դեսպանորդին ուղարկեց շահի մոտ՝ պահանջելով բացատրություն և ներողություն: Պահանջը վիրավորեց և զայրացրեց Շահին: Բանն այն է, որ կատարելով Չինգիզ Խանի պահանջը, շահն այդպիսով կճանաչէր երկու պետութիւնների հավասար դիրքը: Շահ Մուհամմադ II հրամայեց գլխատել սուրհանդակին և գլուխը ուղարկել Չինգիզ Խանին: Իհարկէ, այդպիսի պատասխանը նշանակում էր միայն մէկ բան՝ պատերազմի հայտարարում:

Շահին դա չէր վախեցնում: Նրա 400 հազարանոց բանակը, որն ապահովված էր հիանալի պատրաստված թուրքական հեծելազորով, ավելի քան երկու անգամ գերազանցում էր թշնամու բանակը: Պատերազմի դաշտում հաղթելով մոնղոլներին՝ շահը կարող էր հույս դնել տարածքների երկար սպասված միացմանը: Նա ենթադրում էր, որ մոնղոլները կհարձակվեն իր կայսրության ամենաարևելյան շրջանում գտնվող Տրանսօքսանիայի վրա: Տրանսօքսանիայի տարածքում էին գտնվում կայսրության երկու ամենակարևոր քաղաքները՝ Մամարդանդը և Բուխարան, որոնց սահմանները Արևելքում անցնում էր հինգ հարյուր մղոն Սիրդարյա գետի երկայնքով, հյուսիսում՝ Կըզլկումի անապատի երկայնքով, իսկ արևմուտքում՝ Ամուդարիայի երկայնքով:

Շահը հրամայեց գորափակ ջոկատներ կարգել Սիրդարիայի երկայնքով, որը, երկրի խորք թափանցելու համար, մոնղոլներին կստիպէր սկզբում հաղթահարել այդ ուժերին: Հյուսիսից նրանք չէին կարող հարձակվել, քանզի անապատն անանցանելի էր, իսկ հարավից հարձակվելու համար ստիպված կլինէին չափազանց մեծ շրջադարձ կատարել:

Բանակի հիմնական միջուկը կենտրոնացնելով Տրանսօքսանիայի կենտրոնական մասում՝ շահը կարող էր վերադասավորել այն ցանկացած վայրում: Այսպիսով, պաշտպանութիւնը անխորտակելի էր, և քանակական գերակշռութիւնը, ինչպէս

արդեն նշվեց, շատ նշանակալի էր: Թող մոնղոլները գան: Նա կարբի նրանց երկրի երեսից:

1219 թվականի ամռանը լրտեսները հայտնեցին, որ մոնղոլները հարավից՝ Ֆերգանայի հովտով, մոտենում են Սիրդարիային: Շահը մեծ բանակ ուղարկեց ենթադրյալ ներխուժման վայր՝ իր որդու՝ Ջալալեդդինի գլխավորությամբ: Առաջին բախումից հետո մոնղոլները նահանջեցին: Ջալալեդդինը զեկույց ուղարկեց իր հորը, որում նա նշեց, որ մոնղոլներն այնքան սարսափելի չեն, որքան խոսում էին նրանց մասին: Մարդիկ ուժասպառ տեսք ունեին, ձիերը ուժասպառ էին, և մարտում մեծ եռանդ չէր նկատվում: Շահը, համոզվելով, որ մոնղոլները պատերազմելու ոչինչ չունեն, ևս մեկ զորախումբ ուղարկեց դեպի հարավային սահման և սպասեց:

Սակայն, մի քանի ամիս անց մոնղոլները հանկարծակի հայտնվեցին հյուսիսում, հարձակվելով Օտրարա քաղաքի վրա՝ գերեցին նրա կառավարչին՝ այն նույն անձնավորությանը, ով գլխատել էր մոնղոլ վաճառականների: Քաղաքապետը ենթարկվեց դաժան մահապատժի՝ հաված արծաթը լցնելով նրա աչքերի և ականջների մեջ: Ջարմացած այն բանից, թե որքան արագ էր թշնամին հասել Օտրարա, և անսպասելի ուղղությամբ, շահը որոշեց իր բանակի մի մասը տեղափոխել հյուսիս: Նա պատճառաբանեց, որ այս բարբարոսները արագ շարժվում են, բայց նրանք չեն կարողանա հաղթել լավ զինված բանակին, հատկապես այդքան մեծ բանակին:

Շուտով, սակայն, երկու Մոնղոլական բանակները հայտնվեցին Օտրարայի հարավում՝ արագորեն շարժվելով Սիրդարիայի ափի երկայնքով: Ջորախմբերից մեկի հրամանատարն էր Ջուչին: Նա հարձակվեց գետի վրա գտնվող քաղաքների վրա: Ջեբեի հրամանատարությամբ գործող մյուսը զորաբանակը թաքնվեց հարավում: Ջուչիի բանակը մորեխների պես ծածկում էր ափամերձ բլուրներն ու հարթավայրերը: Շահը բանակի զգալի մասը ուղղեց դեպի գետը՝ թողնելով փոքր պահեստազոր Սամարղանդում: Ջուչիի ուժերը համեմատաբար փոքր էին, ոչ ավելի, քան 20 հազար մարտիկ: Նրա շարժունակ ջոկատները մեկը մյուսի հետևից գրավում էին դիրքը՝ հարձակվելով առանց նախազգուշացման, այրելով ամրոցները, տարածելով սարսափ ու ավերածություններ:

Ռազմաճակատի գծերից ստացված զեկույցները հնարավորություն տվեցին կազմել մի պատկեր, որն օգնեց Շահին ավելի լավ հասկանալ Արևելքից եկած այս տարօրինակ մարտիկներին: Ամբողջ բանակը կազմված էր հեծելազորից: Մոնղոլական բանակի յուրաքանչյուր մարտիկ ոչ միայն ձիավարում էր միակ ձիով, այլև իր ետևից տանում էր ևս մի քանի ձի: Երբ ձիավորի ձին հոգնում էր, նա նստում էր նոր ձիու վրա:

Ցացլիկ-ամրակազմ ձիերը, հատկապես զամբիկները, թեթև ու արագաշարժ էին: Մոնղոլները պարենամթերքի և պաշարների շարասյուններ չէին օգտագործում: Նրանք իրենց հետ էին տանում սնունդը, խմում էին ձիերի կաթն ու արյունը, և եթե ձին թուլանում էր, մորթում էին այն մսի համար: Այսպիսի բանակը չափազանց շարժունակ էր և կարող էր տեղաշարժվել թշնամուց երկու անգամ ավելի արագ: Նրանց նետաձգության ճշգրտությունը իսկապես զարմանալի էր: Լիակատար վազքի

ընթացքում, առաջ շարժվելով կամ նահանջելով, նրանք նետեր էին արձակում, որոնք ճշգրիտ հարվածում էին իրենց թիրախին՝ մոնղոլական հարձակումները դարձնելով մահացու: Շահի բանակը երբեք չէր հանդիպել այդքան վտանգավոր թշնամու: Մոնղոլական ստորաբաժանումները տեղեկատվությունը փոխանակում էին՝ ազդանշաններ տալով դրոշներով և բոցավառ ջահերով: Նրանց մանրները կատարյալ համակարգված էին և լիովին անկանխատեսելի:

Անհարմար հակառակորդի հետ անընդհատ բախումները աստիճանաբար հյուծում էին շահի բանակը: Այնուհետև Ջուչիի բանակը, որը անհետացել էր հարավում ինչ-որ տեղ, հանկարծ հայտնվեց և զարմանալի արագությամբ շարժվեց դեպի հյուսիս-արևելք՝ դեպի Տրանսօքսիանա: Շահը շտապեց իր վերջին պահեստազորը՝ հիսուն հազար մարդուց բաղկացած բանակը, ուղարկել հարավ՝ Ջուչիին դիմակայելու: Նա դեռևս մեծ անհանգստության պատճառ չէր տեսնում, քանի որ իր զինվորները ապացուցել էին իրենց գերազանցությունը մարտում՝ կռվելով Ֆերգանայի հովտում:

Սակայն այս անգամ ամեն ինչ ընթացավ այլ կերպ: Մոնղոլները կիրառեցին տարօրինակ զենք: Նրանք նետերը ընկղմեցին խեժի մեջ և այրելով դրանք՝ ստեղծեցին խիտ ծխի վարագույր, որի ետևում թեթև հեծելազորը արագ սկսեց մանևրել՝ գտնելով ճեղքվածքներ շահի բանակի պաշտպանությունում: Ավելի ծանր հեծելազորը ներխուժեց այդ ճեղքվածքներով: Մարտակառքերը շարժվելով մոնղոլական բնագծերի երկայնքով՝ անընդհատ մատակարարում էին զինվորներին անհրաժեշտ ամեն բանով: Երկինքը մթնում էր մոնղոլական նետերից, և հարձակման ինտենսիվությունը շարունակվում էր աճել աննկատ: Մոնղոլ զինվորները կրում էին հաստ մետաքսե վերնաշապիկներ: Եթե նետը խոցում էր մետաքսը և հարվածում զինվորին, նա հեշտությամբ հանում էր այն՝ ուժով քաշելով գործվածքից: Վիրավոր մոնղոլները այս ամենը կատարում էին շարժման ընթացքում՝ առանց կանգ առնելու կամ նույնիսկ դանդաղելու: Ջուչիի բանակը լիովին ջախջախեց շահի բանակը:

Շահին մնում էր միակ ելքը՝ նահանջել դեպի արևմուտք և այնտեղ, ապահով, վերախմբավորել բանակը: Նա արդեն սկսել էր նախապատրաստվել այս մանևրին, երբ ինչ-որ անհասկանալի բան տեղի ունեցավ, դրան անհնար էր հավատալ: Հանկարծ Բուխարայի դարպասների մոտ, Սամարղանդից արևմուտք, չգիտես որտեղից հայտնվեց հենց Զինգիզ Խանի հրամանատարությամբ բանակը: Որտեղից են նրանք եկել: Նրանք չէին կարող հյուսիսից անցնել Կըզլկումի անապատով: Բանակի հայտնվելը անհավատալի էր թվում, կարծես սատանան ինքը էր օժանդակել մոնղոլներին: Բուխարան շուտով ընկավ, և հաշված օրերի ընթացքում Սամարղանդը կիսեց նրա ճակատագիրը: Զինվորները դասալքում էին, հրամանատարները խուճապի մեջ էին: Շահը, փրկվելով իր կյանքը, փախավ՝ ուղեկցվելով մի բուռ մերձավորներով: Մոնղոլները հետապնդեցին նրան: Մի քանի ամիս անց, Կասպից ծովի մի փոքրիկ կղզում, մեծ կայսրության նախկին կառավարիչը մահացավ սովից:

Մեկնաբանում

Երբ Չինգիզ Խանը դարձավ մոնղոլների տիրակալը, նա ժառանգություն ստացավ մոլորակի ամենաարագ բանակը, բայց այդ ժամանակ բանակի շարժունակությունը նրան ոչ մի կերպ չէր ապահովում ռազմական հաջողություններ: Մոնղոլները, չնայած կատարելապես էին հեծելագործի մարտարվեստին, սակայն չափազանց անկարգապահ էին այդպիսի առավելությունից օգտվելու կամ միասին համաձայնեցված գործողություններ ձեռնարկելու համար, ինչպիսիք են թշնամու վրա հարձակումը: Չինգիզ Խանի հանձարը դրսևորվեց նրանով, որ նա կարողացավ քառասային, թեև արագ ամբոխը վերածել կազմակերպված, կարգապահ բանակի, որն ունակ է իրականացնել ռազմավարական ծրագրեր:

Նա դրան հասավ՝ կիրառելով հին չինական ռազմավարություն, որը կոչվում էր «դանդաղ-դանդաղ, արագ-արագ»: Առաջին քայլը՝ «դանդաղ»-ը, ցանկացած արշավանքի մանրակրկիտ նախապատրաստումն էր, ինչը մոնղոլները միշտ անում էին մեծ զգուշությամբ: (Խորեզմի շահի վրա հարձակումը պլանավորելիս նրանք տեղեկացան մի ուղեկցորդի մասին, որը գիտեր Կրզկումի անապատի մի շարք օազիսների միջով անցնող ճանապարհը: Այս մարդուն գերելով, ստիպեցին նրան ուղեկցել մոնղոլներին սարսափելի լանդշաֆտով:) Երկրորդ «դանդաղ» քայլը բաղկացած էր նախնական գործողություններից՝ հակառակորդին հնազանդեցնել, համոզել նրանց իրենց թուլության մեջ, որպեսզի նրանք թուլացնեն իրենց զգոնությունը: Օրինակ՝ մոնղոլները դիտավորյալ պարսվեցին Ֆերգանայի հովտի առաջին ճակատամարտում՝ շահի վստահությունը ամրապնդելու համար: Այնուհետև հերթը հասավ «արագ» քայլերին: Նախ՝ հակառակորդի ուշադրությունը գրավեցին արագ ճակատային գրոհով (Ջուչիի ասպատակությունները Սիրդարյայի երկայնքով) և երկրորդը՝ անակնկալ հարվածը, որը կշվարեցներ հակառակորդին (Չինգիզ Խանի հանկարծակի հայտնվելը Բուխարայի դարպասների մոտ պատմության մեջ մտավ որպես ամենացնցող ռազմական անակնկալներից մեկը):

Հոգեբանական պատերազմի վարպետ Չինգիզ Խանը հասկանում էր, որ մարդկանց ամենից շատ վախեցնում են անհայտությունն ու անկանխատեսելիությունը: Նրա հանկարծակի հարձակումները արդյունավետ էին արագության շնորհիվ, նրանք թշնամու շարքերում շփոթություն և ցրվածություն էին առաջացնում:

Մենք ապրում ենք մի աշխարհում, որտեղ արագությունը գնահատվում է ամեն ինչից վեր, և մյուսներին գերազանցելու ցանկությունը երբեմն դառնում է ինքնանպատակ: Սակայն, ավելի հաճախ, մարդիկ պարզապես շտապելով իրարանցում են առաջացնում՝ հազիվ թե կարողանալով համընթաց քայլել և դիմակայել իրադարձությունների խելահեղ տեմպին և արձագանքել տեղի ունեցողին: Այս ամենը մեծացնում է սխալներ թույլ տալու ռիսկը, ինչը, վերջին հաշվով, նշանակում է ժամանակի վատնում: Որպեսզի անջատվեք ռիսկից, օգտագործեք խելահեղ և կործանարար արագությունը և այն օգտագործեք ձեր օգտին, դուք պետք է սովորեք կազմակերպված լինել և ունենալ ռազմավարական մտածելակերպ: Նախ,

պատրաստվեք նախքան որևէ առաջադրանք սկսելը և ուսումնասիրեք ձեր հակառակորդի թույլ կողմերը:

Հիմա դուք պետք է գտնեք մի միջոց, որպեսզի ձեր հակառակորդը անտեսի ձեզ՝ թերագնահատելով ձեր ուժն ու հնարավորությունները: Մա կօգնի նրանց կեղծ անվտանգության զգացում հաղորդել: Երբ դուք հանկարծակի հարվածեք, դա նրանց կստիպի կանգ առնել: Երբ դուք կրկին հարվածեք, դա կլինի անսպասելի հարված, մի հարված, որին ոչ ոք չէր սպասում: Այս վերջին հարձակումը կստեղծի վերջնական, ամենաուժեղ տպավորությունը:

ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՆԱԼԻՆԵՐԸ

1940-ի մայիսին գերմանական բանակը գրավեց Ֆրանսիան և Նիդեռլանդները՝ օգտագործելով պատերազմի նոր ձև՝ բլիցկրիգ: Անհավատալի արագությամբ առաջ շարժվելով՝ գերմանացիները համակարգված տանկային և օդային հարձակում իրականացրեցին: Այսպիսի համաձայնեցված գործողությունների արդյունքը ռազմական պատմության մեջ ամենաարագ հաղթանակներից մեկն էր: Բլիցկրիգի հաջողությունը շատ առումներով հնարավոր դարձավ թույլ, վատ կազմակերպված պաշտպանության պատճառով, ինչպես Խորեզմի շահը անգոր էր մոնղոլների դեմ: Երբ պաշտպանությունը փլուզվեց, Միութենական պայմանագրի երկրները ցույց տվեցին, որ չեն կարողանում կողմնորոշվել և ժամանակին միջոցներ ձեռնարկել: Գերմանական զորքերը առաջ էին շարժվում ավելի արագ, քան իրենց հակառակորդները հասցնում էին հասկանալ, թե ինչ է կատարվում: Երբ դաշնակիցները փորձում էին հակահարվածի ռազմավարություն մշակել, արդեն շատ ուշ էր, պայմաններն արդեն այլ էին:

Նրանք միշտ մեկ քայլ հետ էին մնում: Հիմա ավելի քան երբևէ մենք հանդիպում ենք զգույշավոր և շրջահայաց մարդկանց: Նրանք սկսում են յուրաքանչյուր գործողություն դանդաղ, տատանվելով, ստատիկ, թվացյալ սառեցված դիրքից: Դրա պատճառը պարզ է. ժամանակակից կյանքի արդեն իսկ խելահեղ տեմպը անընդհատ աճում է՝ շրջափակված բազմաթիվ գրգռիչներով, ընդհատումներով և շեղող գործոններով: Դրա բնական և բավականին տարածված արձագանքը ինքնամփոփվելն է, հոգեբանական պատեր կառուցելը իրենց և այսօրվա աշխարհի դաժան իրականության միջև: Մարդիկ չեն կարողանում դիմանալ խելահեղ, խթանող շտապողականության զգացողությանը և նաև սարսափում են սխալներ թույլ տալուց: Ենթագիտակցորեն նրանք փորձում են դանդաղեցնել իրադարձությունները՝ ավելի երկար մտածելով իրենց որոշումների մասին, լինելով անզիջելի, դառնալով կասկածամիտ և զգույշ:

Կայծակնային պատերազմը, բլիցկրիգը, ամենօրյա մարտերի տեղափոխման մեջ կարող է լինել մեր օրերի կատարյալ ռազմավարությունը: Մինչ շրջապատողները սառել են անշարժության մեջ, պաշտպանական դիրք են գրավում և կասկածելիորեն նայում են շուրջը, ապշեցրեք նրանց հանկարծակի գործողությամբ, չսպասելով, որ նրանք հավաքեն իրենց մտքերը, ստիպեք նրանց ի պատասխան ինչ-որ բան

ձեռնարկել: Նրանք չեն կարող պատասխանել իրենց սովորական ձևով՝ խուսափողական կամ շրջահայաց: Եթե նրանք դեմ են առել պատին, ամենայն հավանականությամբ, կորցնելու են իրենց համբերությունը կամ ձեռք համար ձեռնտու անզգուշություն են ցուցաբերելու: Եթե ճեղքել էք նրանց պաշտպանությունը, թույլ մի տվեք, որ նրանք ուշքի գան, հարվածեք, և այժմ թշնամին կհայտնվի մի տեսակ հոգեբանական ծուղակում, նա, կարծես պարույրաձև անկում կապրի, ավելի ու ավելի շատ սխալներ թույլ կտալ՝ ընկնելով ավելի մեծ խառնաշփոթի մեջ, և այլն: Հետագայում ցիկլը կրկնեք:

Նրանցից շատերը, ովքեր բլիցկրիզ են կիրառել ռազմի դաշտում, այն օգտագործել են նաև կյանքում: Վառ օրինակ է Հուլիոս Կեսարը՝ արագ և անսպասելի մանևրների վարպետը: Հանկարծ նա կարող էր դաշինք կնքել ամենավատ հակառակորդ սենատորներից մեկի հետ, ստիպելով վերջինիս կամ կանգնել իր՝ Կեսարի կողքին, կամ առճակատման արդյունքում վտանգի ենթարկել իրեն: Նմանապես, Կեսարը կարող էր անսպասելիորեն ներում շնորհել այն մարդուն, ով բռնվել էր իր դեմ ուղղված գործողություններում: Առնչվելով կայսրական ողորմության դրսևորմանը՝ թշնամին վերածվում էր նվիրված դաշնակցի:

Կեսարի անկանխատեսելիության համբավը մարդկանց զգուշավոր էր դարձնում նրանից, բայց դա միայն ավելի հեշտացնում էր իրենց անակնկալի բերումը: Այս ռազմավարությունը կարող է հրաշքներ գործել, հատկապես նրանց հետ, ովքեր չափազանց վախենում են սխալներ թույլ տալ որոշումներ կայացնելիս և անընդհատ տատանվում են: Նմանապես, երբ գործ ունեք հակառակորդի հետ, որը թուլացել է պառակտված ղեկավարության կամ ներքին անկարգությունների պատճառով, կարող էք օգտագործել անակնկալ հարձակումը՝ նրան ավելի խաթարելու, ճեղքերը լայնացնելու համար և վերջապես հանգեցնելու կառուցվածքի փլուզմանը:

Նապոլեոն Բոնապարտի կայծակնային պատերազմի յուրահաստուկ ձևի հաջողության կեսը բխում էր այն փաստից, որ նա այն կիրառում էր հակառակորդի դաշնակից բանակների դեմ, որտեղ ռազմավարությունը մի քանի գեներալների պատասխանատվությունն ներքո էր, որոնք չէին կարողանում միասնական որոշման գալ: Երբ ֆրանսիական բանակը անսպասելի մանևր էր կատարում, հակառակորդի շտաբում վեճեր էին բռնկվում, ինչը հանգեցնում էր պարտության:

Բլիցկրիզի ռազմավարությունն իր կիրառությունն է գտնել նաև դիվանագիտության մեջ, ինչը փայլուն կերպով ցուցադրել էր Հենրի Քիսինջերը: ԱՄՆ նախկին պետքարտուղարը սովորաբար չէր շտապում և դիվանագիտական բանակցություններ սկսում էր զրուցակիցներին հանգստացնելով խաղաղասիրությամբ ու բարեսիրտ կատակներով: Այնուհետև, երբ մոտենում էր բանակցությունների ավարտի ժամկետը, նա ապշեցնում էր նրանց՝ ներկայացնելով առաջադրվող պահանջների ընդարձակ ցանկը: Ժամանակ չունենալով վերակառուցվելու, կատարվածը իմաստավորելու համար՝ բանակցողները տեղի էին տալիս կամ սկսում էին նյարդայնանալ և, որպես հետևանք, սխալվում էին: Այսպիսին էր Քիսինջերի «դանդաղ-դանդաղ, արագ-արագ» ռազմավարությունը:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ Ֆրանսիա ներխուժման նախապատրաստվելիս՝ նացիստները որոշեցին հարվածել Բելգիայի հարավում գտնվող Արդենների միջով: Անտառը, որը համարվում էր անանցանելի տանկերի համար, գործնականում անպաշտպան էր: Ճեղքելով այնտեղ գործնականում գոյություն չունեցող պաշտպանությունը՝ գերմանական բանակը թափ հավաքեց և ուժ հաղորդեց իր հարձակմանը: Բլիցկրիգ սկսելիս նախ նշեք ձեր թշնամու պաշտպանության թույլ կետերը: Հարձակվեք այնտեղ, որտեղ դիմադրությունը առավել թույլ է, և դա թույլ կտա ձեզ հավաքել հիմնական հարձակման համար անհրաժեշտ ուժը:

Այս ռազմավարության հաջողությունը կախված է երեք բաղադրիչներից՝ թիմ, որը պետք է լինի շարժական և թեթև (հաճախ որքան փոքր է, այնքան լավ), նրա առանձին անդամների միջև գերազանց հետևողականություն և ասյանների շղթայում տեղեկատվությունը վեր ու վար արագ փոխանցելու ունակություն: Ձեզ անհրաժեշտ չեն լինի վերջին տեխնոլոգիական նվաճումները կամ բարձր տեխնոլոգիաները: Վիետնամի պատերազմում ամերիկյան բանակը, կարելի է ասել, հիասթափված էր իր գերազանց կերպով կազմակերպված կապի համակարգից: Չափազանց շատ տեղեկատվություն էր հոսում բոլոր տեսակի ալիքներով, ինչը դանդաղեցնում էր արձագանքման ժամանակը: Հյուսիսային վիետնամացիները, ապավինում էին հետախույզների և տեղեկատուների լայն ցանցին, այլ ոչ թե արբանյակներին և ավելի արագ որոշումներ կայացնում: Հետևաբար, գերազանցում էին թշնամուն:

ԱՄՆ նախագահի պաշտոնում ընտրվելուց անմիջապես հետո Ֆրանկլին Դելանո Ռուզվելտը, փաստորեն, թաքնվեց ստվերում, անհետացավ հանրային ասպարեզից: Երկիրը բուռն ընթացքի մեջ էր, և շատ ամերիկացիների համար նախագահի այս պահվածքը անհանգստացնող նշան էր թվում: Այնուամենայնիվ, երդմնակալության ժամանակ Ռուզվելտը փոխեց վարքի ոճը, արարողության ժամանակ նա հանդես եկավ ոգեշնչված ելույթով, որը ցույց տվեց բոլորին, որ նա լարված և արդյունավետ կերպով մտածում էր երկիրը ճգնաժամից դուրս բերելու ուղիների մասին: Պաշտոնը ստանձնելուց գրեթե անմիջապես հետո Ֆ. Դ. Ռ. Կոնգրեսում հանդես եկավ մի շարք վճռական օրենսդրական նախաձեռնություններով: Այժմ նա գործում էր արագ, եռանդուն, և դա հատկապես զգացվում էր դանդաղ մեկնարկի հակադրությամբ: Այսպիսի ռազմավարությունը, ոչ միայն տպավորիչ, այլև արդյունավետ էր, և օգնեց Ռուզվելտին իր կողմը գրավել հանրային կարծիքը, համոզեց քաղաքացիներին, որ իր մտադրությունները լուրջ են և որ նա ի վիճակի է երկիրը տանել ճիշտ ուղղությամբ: Այս ազդակը նա փոխակերպեց ի աջակցություն իր քաղաքականության, և դա, իր հերթին, օգնեց վստահություն ձեռք բերել և բեկում մտցնել տնտեսությունում:

Հետևաբար, արագությունը ոչ միայն հզոր գործիք է թշնամու դեմ պայքարում, այլև կարող է դրական, ոգևորիչ ազդեցություն ունենալ ձեր կողմից կոմունների վրա: Ֆրիդրիխ Մեծը նկատել էր, որ արագ շարժվող բանակն ունի ավելի բարձր մարտական ոգի: Արագությունն ու ճարպկությունը ոգևորում են՝ առաջացնելով

Էներգիայի և կենսունակության զգացում: Եթե դուք արագ շարժվեք, դա նշանակում է, որ դուք և ձեր թիմը ավելի քիչ ժամանակ ունի սխալներ թույլ տալու համար:

Ի թիվս այլ բաների, առաջանում է նաև հաղթողի էֆեկտը: Ավելի ու ավելի մեծ թվով մարդիկ, հիանալով ձեր վճռական գործողություններով, ցանկանում են միանալ շարժմանը և միավորել իրենց ուժերը ձեզ հետ: Վերցրեք Ռուզվելտի օրինակը, հաղորդեք վճռական գործողություններին որքան հնարավոր է շատ դրամա: Կանգ առեք դադարից, լռության բռպեցից և լարված սպասումից առաջ, նախքան բոլորին տպավորեք ձեր ցնցող, գմայլիչ ելքով:

ՀԵՂԻՆԱԿԱՎՈՐ ԿԱՐԾԻՔ

Պետք է դանդաղ մտածել, բայց արագ գործել:

Նապոլեոն Բոնապարտ (1769-1821)

ՀԱԿԱՌԱԿ ԿՈՂՄԸ

Հանգիստությունը կարող է շատ օգտակար լինել, հատկապես սկզբնական փուլերում: Եթե դուք դանդաղ, անվստահ, գուցե նույնիսկ մի փոքր հիմար մարդու տպավորություն եք թողնում, ապա քնեցրեք ձեր հակառակորդին, և ձեր քնկոտ տրամադրությունը փոխանցեք նրան: Եթե նա զգոն չէ, հանկարծակի հարվածը կարող է նրան թամբից վայր գցել: Համատեղելով արագությունն ու դանդաղությունը ձեր գործողություններում՝ դուք պետք է կառավարեք դրանց հերթափոխը, պահեք դրանք արթուն հսկողության տակ և դիմադրեք գայթակղությանը՝ թույլ տալով, որ իրադարձությունները զարգանան բնական տեմպերով:

Արագ գործող թշնամուն հանդիպելիս միակ արդյունավետ պաշտպանությունը նույնքան արագաշարժ լինելն է կամ նույնիսկ նրան գերազանցելը: Միայն արագությունը կարող է չեզոքացնել արագությունը: Անցնելով խուլ պաշտպանությանը, ինչպես դա կատարեց շահը մոնղոլների հարձակման ժամանակ, դուք միայն արագաշարժների և ճարպիկների ջրաղացին ջուր լցնելու:

Սկիզբը.

- 1) https://www.datocms-assets.com/63284/1732378406-first-strategy_arm.pdf
- 2) https://www.datocms-assets.com/63284/1735414231-last-wars_arm.pdf
- 3) https://www.datocms-assets.com/63284/1740855330-keep-ur-head_arm.pdf
- 4) https://www.datocms-assets.com/63284/1744480072-drive-into-desperate_arm.pdf
- 5) https://www.datocms-assets.com/63284/1747510579-avoid-traps_arm.pdf
- 6) https://www.datocms-assets.com/63284/1751140077-divide-forces_arm.pdf
- 7) https://www.datocms-assets.com/63284/1754762031-crusade-war_arm.pdf
- 8) https://www.datocms-assets.com/63284/1759605001-force-estimate_arm.pdf

- 9) https://www.datocms-assets.com/63284/1766256811-stance_arm.pdf
- 10) https://www.datocms-assets.com/63284/1771097564-chin-strat-territory_arm.pdf
- 11) https://www.datocms-assets.com/63284/1775331518-battle-war_arm.pdf

Աղբյուրը. <https://www.litres.ru/book/robert-grin/33-strategii-voyny-624835/chi>